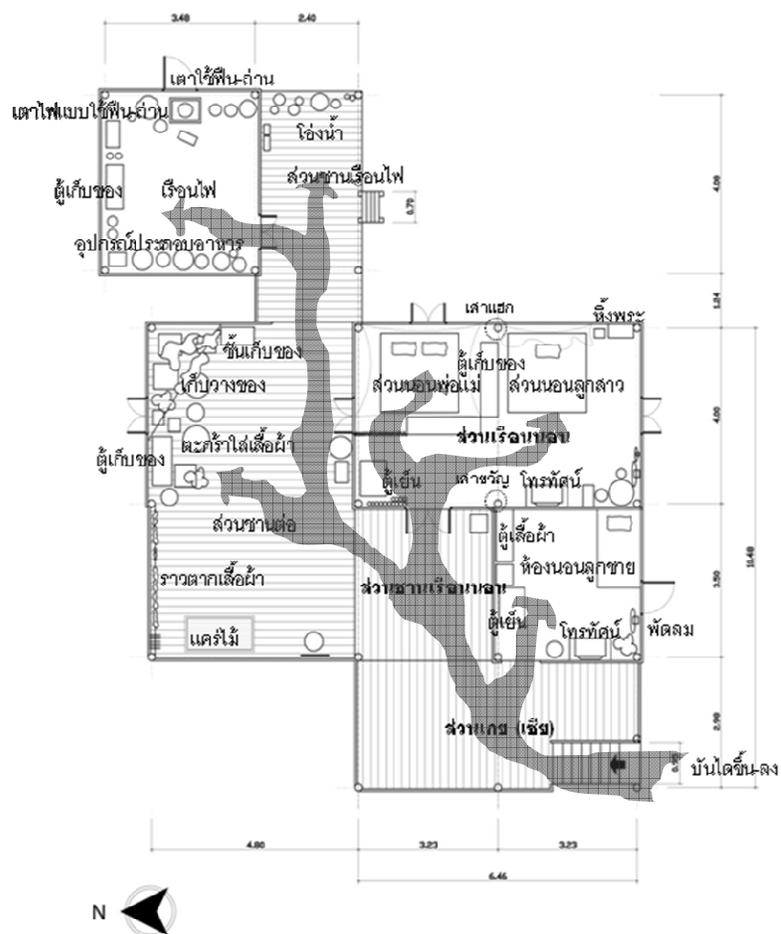

4.1.3.2 ลักษณะการสัญจร

ภาพที่ 4.12
ลักษณะการสัญจร

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

4.1.4 ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายใน

ชั้นล่าง มีลักษณะโถง มีการเสาดลอยแสดงถึงการต้อนรับแขก เพื่อนบ้านที่มาเยี่ยมเยือน มีระนาบปิด 2 ด้าน คือ พื้นดินกับเพดาน ส่วนเพดานโชว์โครงสร้าง คานไม้ ตงไม้ และพื้นไม้

ชั้นบน ประกอบด้วย

- ส่วนเกย (เขี่ย) เชื่อมต่อกับบันไดหลักขึ้น ลง ลักษณะโถง มีราวระปียง ระนาบปิดมี 2 ด้าน คือ พื้นไม้กับเพดานที่โชว์โครงสร้างหลังคา และโชว์เสาดลอยแสดงถึงการต้อนรับแขกที่มาเยี่ยมเยือน

- ส่วนชานเรือนนอน อยู่ด้านหน้าเรือนนอน ใช้หลังคาเดียวกับส่วนเรือนนอน มีระนาบปิดล้อม 4 ด้าน คือ ระนาบพื้นไม้ 1 ด้าน ระนาบผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอนที่มีประตูใช้เข้าออกส่วนเรือนนอน 1 ด้าน ระนาบผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน มีหน้าไม้ต่างบานเปิดคู่ 1 ชุด 1 ด้าน ระนาบเพดานโชว์โครงสร้างหลังคา 1 ด้าน แสดงถึงลักษณะพื้นที่กึ่งสาธารณะ ที่แขกสามารถเข้าถึงพื้นที่ส่วนนี้ได้ และมีความเป็นส่วนตัวของผู้อยู่อาศัย

- ส่วนเรือนนอน มีระนาบปิดล้อม 6 ด้าน คือ ระนาบพื้นไม้ 1 ด้าน ระนาบผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน โชว์โครงคร่าวไม้ (เซนต์ตั้ง) มีหน้าต่างไม้บานเปิดคู่ 1 ชุด จำนวน 2 ด้าน ระนาบผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน โชว์โครงคร่าวไม้ (เซนต์ตั้ง) ระนาบผนังส่วนบนมีช่องระบายอากาศ ระแนงไม้ตีเฉียงสลั้วเว้นช่อง มีประตูบานเปิดคู่ 2 ชุด บริเวณด้านหน้าทางเข้าเรือนนอน 1 ด้าน ระนาบผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน โชว์โครงคร่าวไม้แนวตั้ง (เซนต์ตั้ง) บริเวณหัวนอน 1 ด้าน ระนาบเพดานโชว์โครงสร้างหลังคา 1 ด้าน จากระนาบปิดล้อม 6 ด้าน แสดงถึงความเป็นส่วนตัวของผู้อยู่อาศัย

- ส่วนชานต่อ มีระนาบปิดล้อม 4 ด้าน คือ ระนาบพื้นไม้ ระนาบผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน มีหน้าต่างบานเปิด 1 ชุด 2 ด้าน ระนาบเพดานโชว์โครงสร้างหลังคา

- ส่วนเรือนไฟ มีระนาบปิดล้อม 6 ด้าน คือ ระนาบพื้นไม้ 1 ด้าน ระนาบผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน โชว์โครงคร่าวไม้แนวตั้ง (เซนต์ตั้ง) 2 ด้าน ระนาบผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน โชว์โครงคร่าวไม้แนวตั้ง (เซนต์ตั้ง) มีหน้าต่างบานเปิดคู่ 1 ชุด 1 ด้าน ระนาบผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน โชว์โครงคร่าวไม้แนวตั้ง (เซนต์ตั้ง) ผนังส่วนบนมีช่องระบายอากาศแนวนอนตีทับแนวตั้งเว้นช่องและมีประตูบานเปิดคู่ 1 ชุด บริเวณทางเข้าด้านหน้าเรือนไฟ 1 ด้าน ระนาบเพดานโชว์โครงสร้างหลังคา 1 ด้าน

- ส่วนชานเรือนไฟ มีระนาบปิดล้อม 3 ด้าน คือ ระนาบพื้นไม้ 1 ด้าน ระนาบผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ทางเข้าเรือนไฟ 1 ด้าน ระนาบเพดานโชว์โครงสร้างหลังคา 1 ด้าน

- บันได (บันไดร) ใช้ไม้เปื่อย กว้าง 0.95 ม. แม่บันไดขนาด 2"x6" ลูกตั้งขนาด 0.25 ม. ลูกนอนขนาด 0.23 ม. ความหนา 1" มีจำนวนขั้นบันได 7 ขั้น ไม่มีราวบันได ใช้หลังคาเดียวกับตัวเรือน

- โครงคร่าวผนัง ลักษณะวางแนวตั้ง (เช่นตั้ง) ไม้เปื่อย ขนาด 1"x2"
- ผนัง (แป้นว) ลักษณะไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ไม้ยาง ขนาด หน้าไม้ 7" - 8" (ประมาณ 18 - 20 ซม.) หนา 1"
- ประตู (ประตูบอง) ลักษณะบานคู่เปิดออก ไม้ยาง ขนาด 1.08x2.05 ม.
- หน้าต่าง (ตูบอง) ลักษณะบานคู่เปิดออก ไม้ยาง ขนาด 0.85x1.08 ม. ระดับความสูงจากพื้น 0.80 ม.

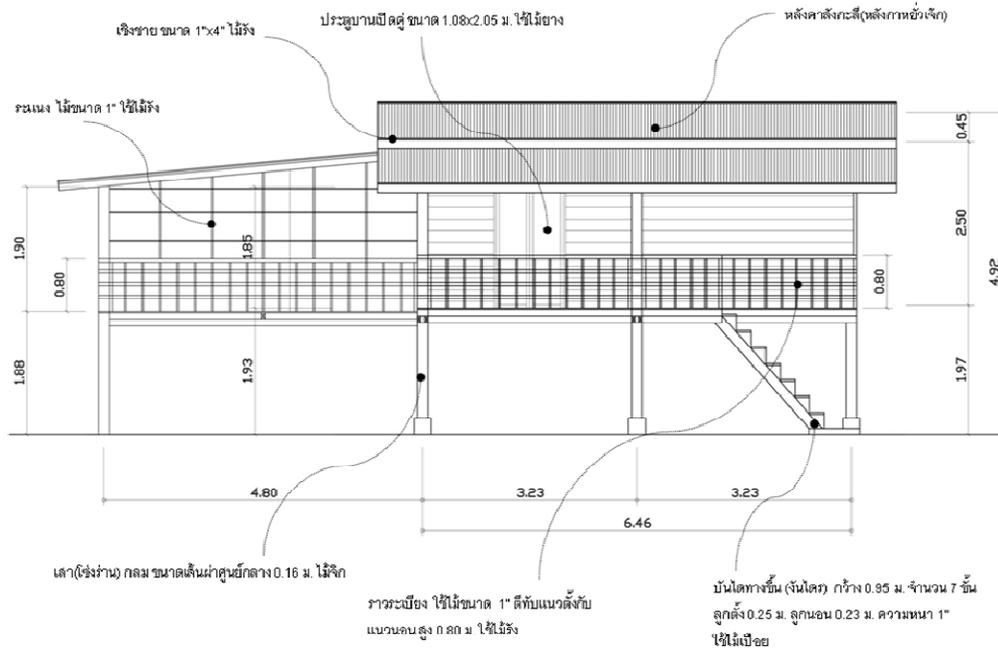
- อะเส ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้เปื่อย ขนาด 2"x4"
- ซื่อ (โวงไต้ย) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้เปื่อย ขนาด 2"x4"
- ตั้ง ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้เปื่อย ขนาด 2"x4"
- ออกไก่อ (ตะบ่าง) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้งวางเดี่ยว ไม้เปื่อย ขนาด 2"x4"
- จันทัน (สีย้ว) ลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง ไม้เปื่อย ขนาด 2"x4"
- แปะ ลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวนอน ไม้เปื่อย ขนาด 1"x2"
- เริงชาย (บันซ่าย) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้รัง ขนาด 1"x4"
- หลังคา (หลังกาหยั่วเจ็ก) ตัวเรือนหลักทรงจั่ว ส่วนเกย (เขีย) และส่วนอื่นเป็นเพิง ใช้สังกะสี

- ระแนงระบายอากาศหน้าเรือนนอน ลักษณะไม้แนวเฉียงสลักรูเว้นช่อง ไม้พลวง ขนาด 2"x1" ตีสลักรู เว้นช่อง 8 ซม. สูง 0.55 ม.

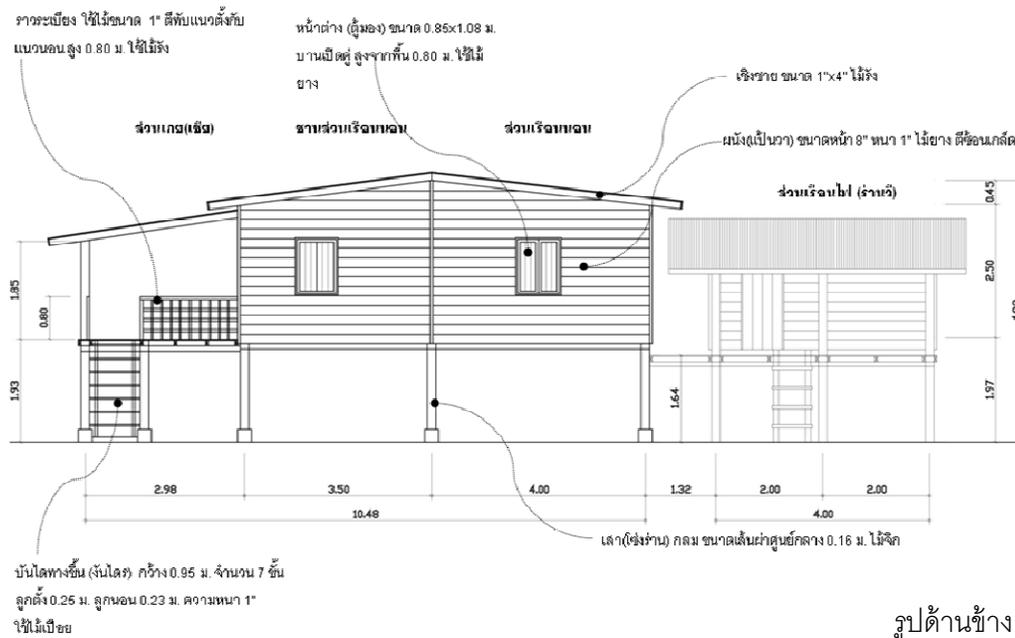
- ราวระเบียง (พะนั๊ก) ลักษณะใช้ไม้แนวนอนตีทับแนวตั้งแบบตาราง ไม้รัง ขนาดแนวนอน 2"x1" แนวตั้ง 1"x1" ราวจับ 2"x1" สูง 0.80 ม.

สรุป โครงสร้างและองค์ประกอบเรือนที่พบ เป็นไม้ทั้งหมด ยกเว้นส่วนตะม่อที่เป็นคอนกรีต เพื่อรองรับน้ำหนักของตัวเรือนและส่วนหลังคาซึ่งใช้เป็นสังกะสี

ภาพที่ 4.14
รูปด้านหน้าและรูปด้านข้างเรือน

รูปด้านหน้า

รูปด้านข้าง

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

ภาพที่ 4.15
ลักษณะรูปด้านตัวเรือน

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552)

ภาพที่ 4.16
ลักษณะรูปด้านส่วนเรือนไฟ

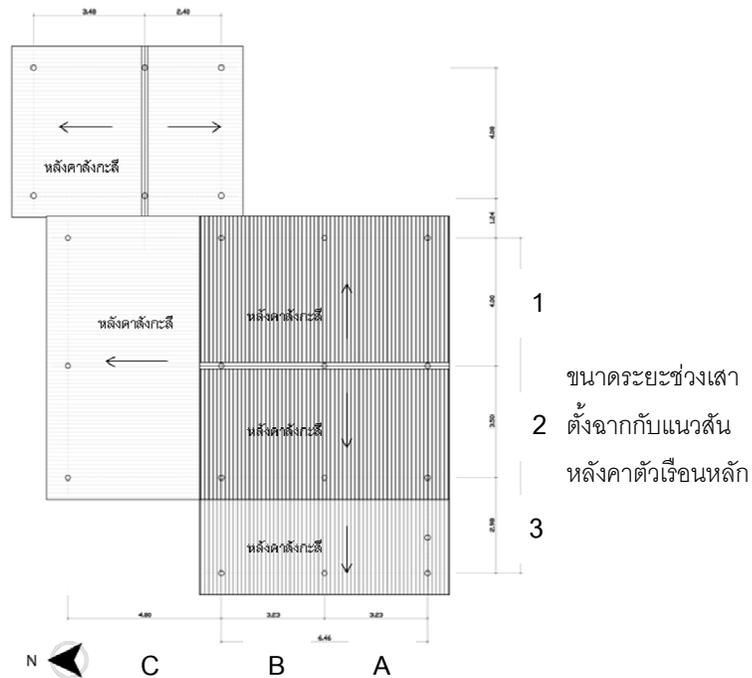
หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552)

4.1.6 ขนาดและสัดส่วนตัวเรือน

4.1.6.1 ขนาดระยะช่วงเสา

ภาพที่ 4.17

เกณฑ์ในการพิจารณาช่วงเสา

ขนาดระยะช่วงเสาชานานกับแนวหลังคาตัวเรือนหลัก

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

โดยมีเกณฑ์การแบ่งคือ ขนาดระยะช่วงเสาแนวชานานกับสันหลังคา และขนาดระยะช่วงเสาตั้งฉากกับแนวสันหลังคา

ขนาดระยะช่วงเสาแนวชานานกับสันหลังคา

ตัวเรือนหลัก ระยะเวลา A เท่ากับ 3.23 ม. ระยะเวลา B เท่ากับ 3.23 ม.

ส่วนต่อเติม ระยะเวลา C เท่ากับ 4.80 ม.

ขนาดระยะช่วงเสาแนวตั้งฉากกับแนวสันหลังคา

ตัวเรือนหลัก ระยะเวลา 1 เท่ากับ 4.00 ม. ระยะเวลา 2 เท่ากับ 3.50 ม.

ระยะเวลา 3 เท่ากับ 2.98 ม.

4.1.6.2 ขนาดพื้นที่แต่ละส่วน

- ส่วนเกย (เขีย) ขนาดพื้นที่เท่ากับ 16.25 ตร.ม.
- ส่วนชานเรือนนอน ขนาดพื้นที่เท่ากับ 22.61 ตร.ม.
- ส่วนเรือนนอน ขนาดพื้นที่เท่ากับ 25.84 ตร.ม.
- ส่วนชานต่อ ขนาดพื้นที่เท่ากับ 35.40 ตร.ม.
- ส่วนเรือนไฟ ขนาดพื้นที่เท่ากับ 13.92 ตร.ม.
- ส่วนชานเรือนไฟ ขนาดพื้นที่เท่ากับ 9.60 ตร.ม.
- พื้นที่ใช้สอยรวม 123.62 ตร.ม.

4.1.6.3 ระดับการยกพื้นที่ในส่วนต่าง ๆ ของเรือน

- ส่วนเกย (เขีย) กับ ส่วนชานเรือนนอน เท่ากับ 0.04 ม.
- ส่วนชานเรือนนอน กับ ส่วนเรือนนอน ไม่มีการยกระดับ
- ส่วนชานต่อ กับ ส่วนเรือนไฟ เท่ากับ 0.25 ม.
- ส่วนชานเรือนไฟ กับ ส่วนเรือนไฟ เท่ากับ 0.10 ม.

4.1.6.4 ระดับความสูงของเรือน

- ระดับจากพื้นดินถึงพื้นชั้นบน ความสูงเท่ากับ 1.97 ม.
- ระดับจากพื้นชั้นบนถึงช่อ ความสูงเท่ากับ 2.50 ม.
- ระดับจากช่อถึงหลังคา ความสูงเท่ากับ 0.45 ม.
- ความสูงรวม 4.92 ม.

4.1.7 การประดับตกแต่งส่วนผนังเรือน

4.1.7.1 ผนังหน้าเรือนนอน ผนังส่วนบนสุดติดรูปพระมหากษัตริย์ราชวงศ์จักรี ความสูงต่ำลงมาเป็นรูปในหลวงกับพระราชินี นอกจากนั้นติดปฏิทิน นาฬิกา และผนังในส่วนนี้ยังมีช่องระแนงไม้ระบายอากาศตีแนวเฉียงสลัด้วย

4.1.7.2 ส่วนเรือนนอน ผนังติดรูปในหลวงกับพระราชินี ยึดกับโครงคร่าวแนวตั้ง (เช่นตั้ง) มีการติดตั้งหิ้งพระ ติดรูปพระธาตุพนม ต่ำลงมาติดรูปบรรพบุรุษ มีโต๊ะเล็ก ๆ ไว้วางแจกันดอกไม้เพื่อบูชา ตำแหน่งสูงสุดแสดงถึงความศักดิ์สิทธิ์และศรัทธา

4.1.7.3 ห้องนอนลูกชาย ผนังปูเสื่อน้ำมัน ผนังติดรูปทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบ ติดปฏิทิน นาฬิกา นอกจากนั้นยังใช้ห้อยเสื้อผ้า

ภาพที่ 4.18

ลักษณะผนังด้านหน้าเรือนนอน

ระแนงระบายอากาศหน้าห้องนอน สูง 0.55 ม. ไม้ขนาด 1"x2" ตีเฉียงสลับ เว้นช่อง 8 ซม. ไม้พลง

ประตู (ประตูบอง)บานเปิดคู่ ขนาด 1.08x2.05 ม.

ใช้ไม้ยาง

ผนัง (แป้นวา) ขนาดหน้า 8" หน้า 1" ไม้ยาง ตีซ้อนเกล็ด

การตกแต่งผนังหน้าเรือนนอน ด้านบนสุดจะติดรูปพระเจ้าแผ่นดินสมัยรัชการต่าง ๆ ของราชวงศ์จักรี รองลงมาเป็นรูปในหลวงกับพระราชินี เพื่อความเคารพคุ้มครองดูแล นอกนั้นก็เป็นที่นาฬิกาและปฏิทินเพื่อดูวันเวลา

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552)

4.1.8 การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างเรือน

4.1.8.1 ชั้นล่าง

- เส้า เป็นที่ผูกเชือกกรวดตากผ้า
- คานพื้น ใช้เป็นที่ผูกเปล

4.1.8.2 ชั้นบน

- เส้า ภายในส่วนเรือนนอนใช้เป็นที่ผูกมุ้งเพื่อกันยุง แมลง ในการนอน ในส่วนอื่นใช้เป็นที่ย่อยของ ตีटनाพีกา และห้อยเสื้อผ้า
- โครงคร่าวผนัง ในส่วนเรือนนอน ใช้ตีรูปในหลวง กับพระราชินี และรูปพระธาตุพนม นอกจากนี้ในส่วนนอนของลูกสาวยังใช้เป็นที่ผูกมุ้งด้วย
- ซื่อ ส่วนเรือนนอน ใช้ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน
- จันทัน ใช้ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน

ภาพที่ 4.19

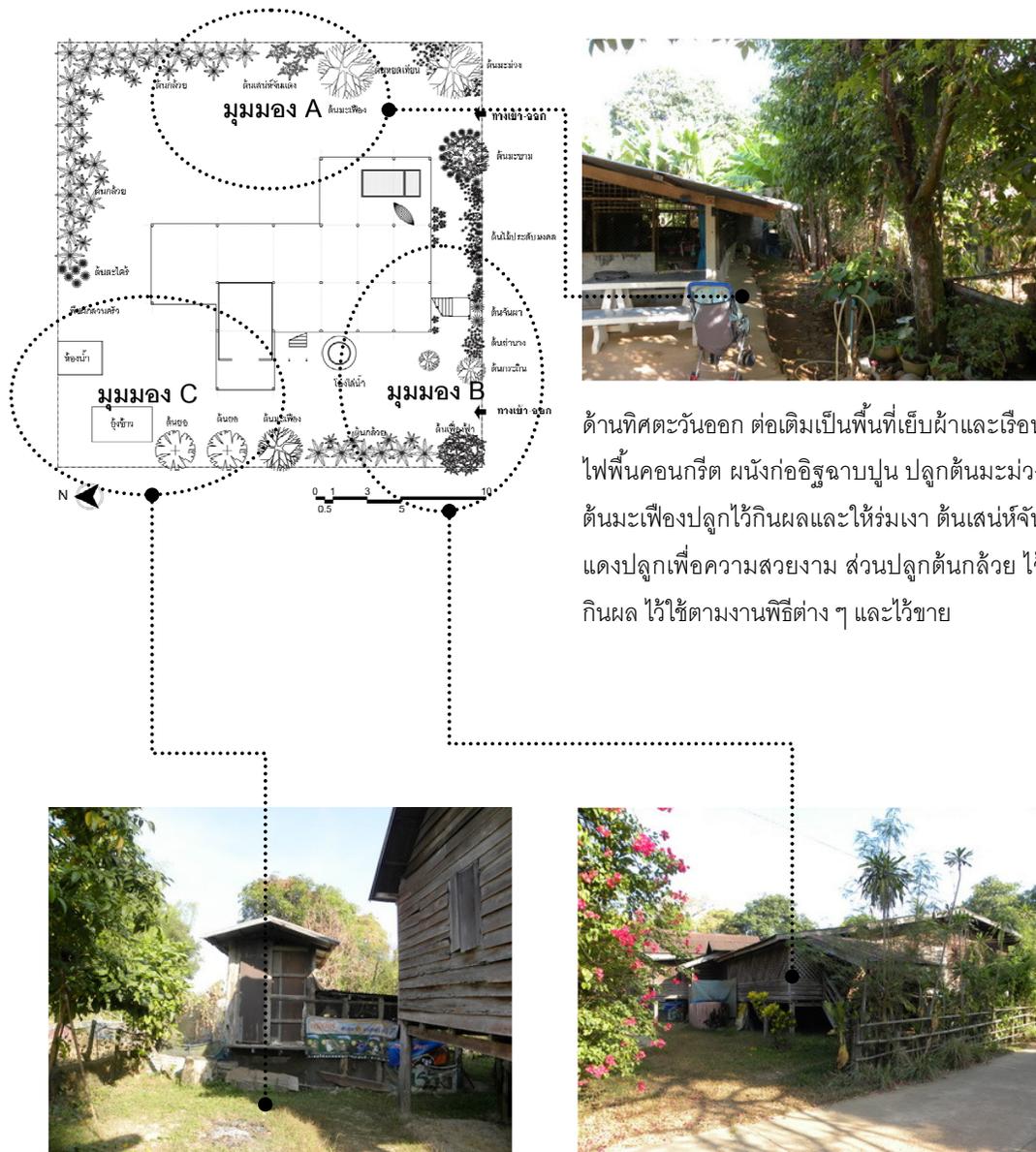
ลักษณะการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างเรือน

การใช้โครงสร้างจันทันในการติดตั้งหลอดไฟส่องสว่าง และการห้อยของต่าง ๆ ตามโครงคร่าวผนัง

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552)

ภาพที่ 4.21
ลักษณะการใช้พื้นที่รอบตัวเรือน

ด้านทิศตะวันออก ต่อเติมเป็นพื้นที่เย็บผ้าและเรือนไฟพื้นคอนกรีต ผนังก่ออิฐฉาบปูน ปลูกต้นมะม่วง ต้นมะเฟืองปลูกไว้กินผลและให้ร่มเงา ต้นเสนหัจฉินแดงปลูกเพื่อความสวยงาม ส่วนปลูกต้นกล้วย ไม้กินผล ไม้ใช้ตามงานพิธีต่าง ๆ และไม้ขาย

ด้านทิศเหนือ เป็นตำแหน่งของขุ้งข้าวกับคอกไก่ และตำแหน่งห้องน้ำเดิม

ด้านทิศใต้ เป็นทางเข้าออก ปลูกต้นมะขาม ปลูกต้นไม้ประดับมงคลเพื่อความสวยงามและเสริมโชคลาภ

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552)

สรุป ลักษณะการวางผังเรือนและการใช้พื้นที่รอบตัวเรือน

ลักษณะการวางตัวเรือนหันหน้าจั่วแนวทิศเหนือ - ใต้ ตัวอาคารอยู่ตรงกลางพื้นที่ ซึ่งหน้าตัวเรือนและทางเข้า - ออกอยู่ทางทิศใต้ พื้นที่รอบ ๆ ตัวเรือนใช้เป็นพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ใช้เป็นตำแหน่งห้องน้ำ และปลูกผักสวนครัว ต้นตะไคร้ ต้นกล้วย

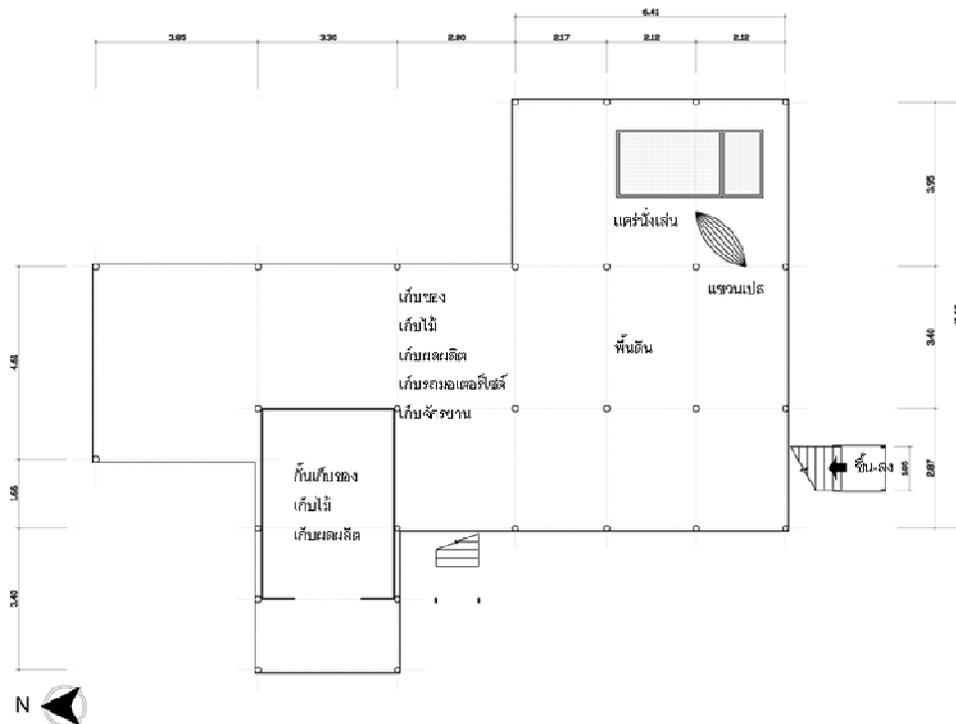
ทิศใต้ ใช้เป็นทางเข้า - ออก ปลูกต้นมะม่วง ต้นมะขาม ต้นไม้ประดับมงคล ต้นจันทน์ ต้นย่านาง ต้นกระถิน

ทิศตะวันออก ใช้เป็นพื้นที่ปลูกต้นหยดเทียน ต้นมะเฟือง ต้นเสนหีจันแดง ต้นกล้วย

ทิศตะวันตก ใช้เป็นยุงข้าว โถงใสน้ำ ปลูกต้นเฟื่องฟ้า ต้นกล้วย ต้น มะเฟือง ต้นยอ

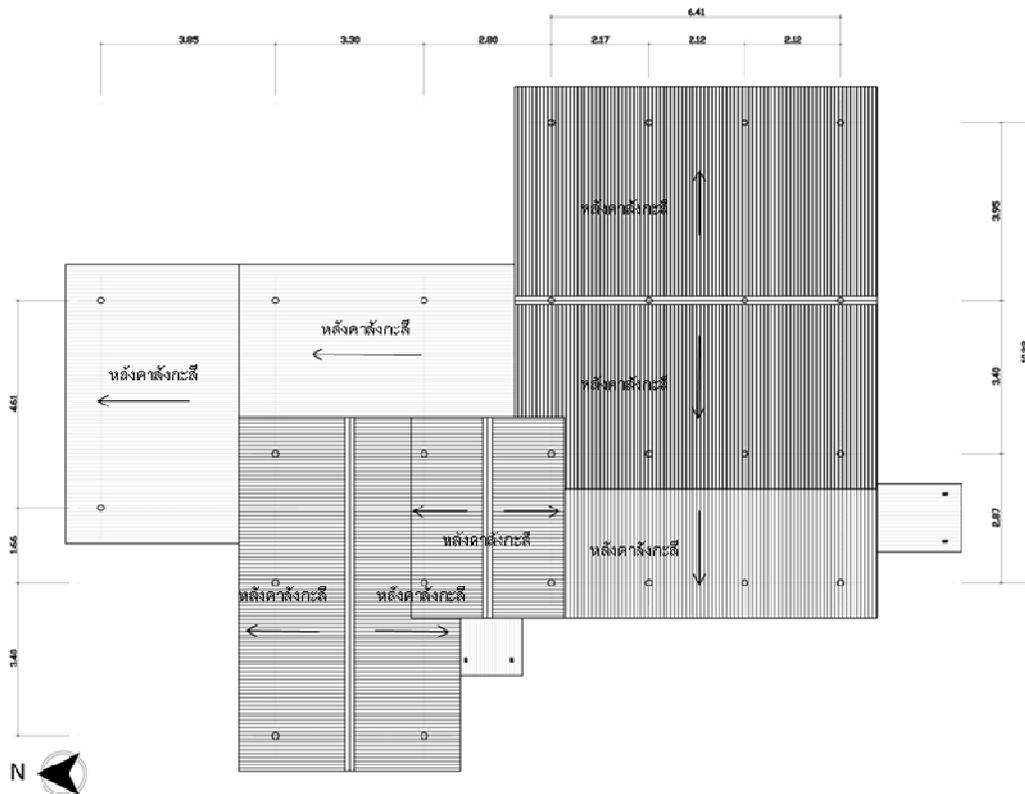
4.2.2 การวางแปลนเรือน

ภาพที่ 4.22
แปลนชั้นล่าง

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

ภาพที่ 4.24
แปลนหลังคา

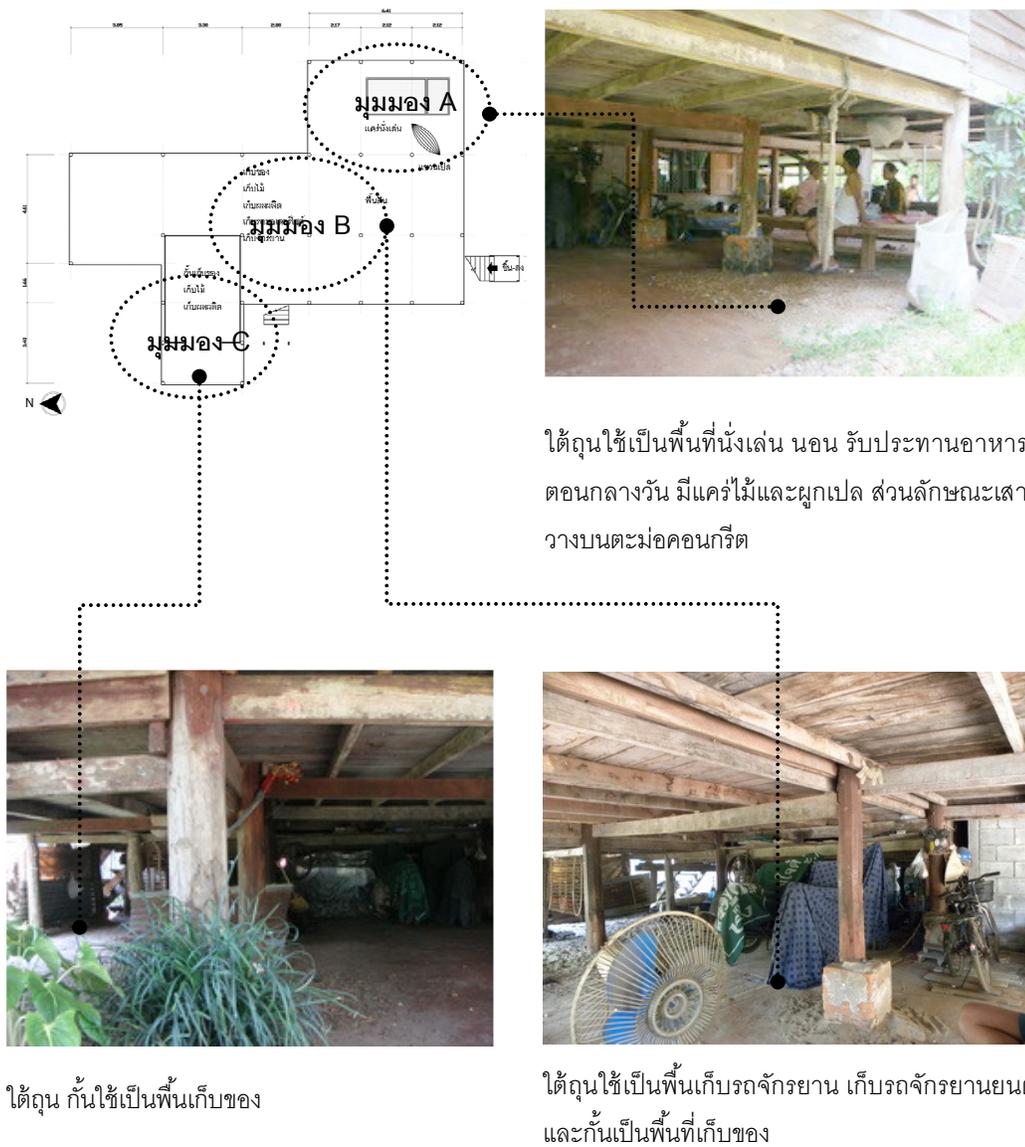
หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

4.2.3 ลักษณะการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในและการสัญจร

4.2.3.1 ลักษณะการจัดพื้นที่ใช้สอยภายใน

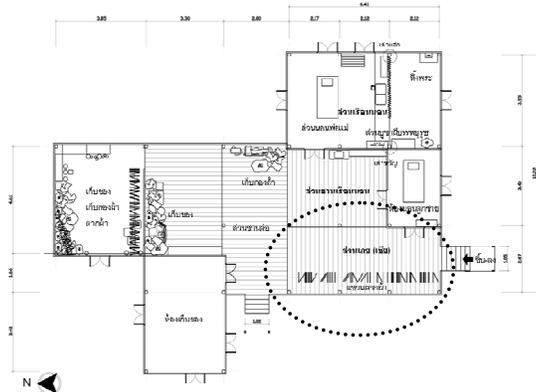
ชั้นล่าง กั้นเป็นที่เก็บของ เก็บของ เก็บไม้ เก็บฟืน นั่งนอน กินข้าวตอนกลางวัน ตากเสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ประกอบด้วย รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยาน สังกะสี ไม้ ฟืน ราว ตากเสื้อผ้า เปล แคร่ไม้ กระติกน้ำ พัดลม

ภาพที่ 4.25
ลักษณะการใช้พื้นที่ชั้นล่าง

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552)

ภาพที่ 4.26
ลักษณะการใช้พื้นที่ชั้นบน ส่วนเกย (เขีย)

มุมมอง ส่วนเกย (เขีย)

ส่วนเกย (เขีย) เป็นพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างกับบันได
กับชานเรือนนอน

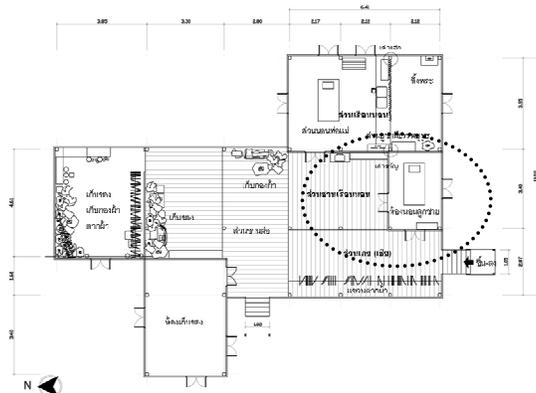
ส่วนเกย (เขีย) ระแนงตรงเกย(เขีย) หน้า 4 ซม. เว้น
ช่อง 5 ซม.ตีเฉียงสลับ ใช้ไม้พลวง

ส่วนเกย (เขีย) ใช้เป็นพื้นที่ตากผ้าแขวนผ้า

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552)

ภาพที่ 4.27
ลักษณะการใช้พื้นที่ชั้นบน ส่วนชานเรือนนอน

มุมมอง ส่วนชานเรือนนอน

ส่วนชานเรือนนอน นอกจากเป็นพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างส่วนเรือนนอนกับส่วนเกย (เขย) ใช้เป็นที่ดูโทรทัศน์ วางตู้โชว์เก็บหมอน ผ้าห่ม เสื้อ และกันเป็นห้องนอนลูกชาย ส่วนผนังด้านหน้าเรือนมีช่องระบายอากาศด้านบนหน้า 4 ซม. เว้นช่อง 5 ซม. ติเฉียงสลับ

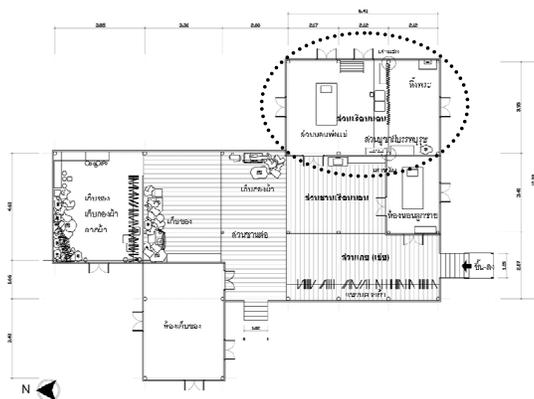
ส่วนชานเรือนนอนกันเป็นห้องนอนลูกชาย ภายในมีชุดตู้เสื้อผ้ากับโต๊ะเครื่องแป้ง

ส่วนชานเรือนนอนกันเป็นห้องนอนลูกชาย ภายในมีเสื้อที่นอน ผนังด้านหัวนอนติดรูปในหลวงกับพระราชินี

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552)

ภาพที่ 4.28
ลักษณะการใช้พื้นที่ชั้นบน ส่วนเรือนนอน

มุมมอง ส่วนเรือนนอน

ภายในส่วนห้องพระ มีโต๊ะหมู่บูชาพระ และมีหิ้งพระตำแหน่งเดิม

ส่วนที่นอนพ่อแม่ มีตู้เก็บของข้างบนวางรูปบรรพบุรุษเพื่อไว้บูชา

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552)